

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félévvel és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Előléptetések. Bővebb adatok a Tisza hajózhatása iránt egész T. Ujlakig; Hazaboldogítóink. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Pestmegye követutasító közgyűlése. Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: A József-nádori emlékegyesület közgyűlésének határozatai.)

Külföld (Amerika, Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Németország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZAG és ERDELY.

A' nm. magy. kir. udv. Kamara Jella chich Béla mitroviczi k. sómázsamesztér saját kérelme következtében hasonló tisztimőségben Ujvidékre áthelyezvén, az ez által megüritült mitroviczi k. sómázsamesztéri állomásra Maronovic Emil ógradiskai sómázsászlót érdemesíté.

Szítányi Ullmann Móricz János, sz. Gergely pápai rend vitéze t. megye bírja sz. kir. Pestvárosra választott polgára pedig szint ezen hónap 15kén gutaütés következtében hunyt el Pesten. Béke hamvaiknak!

Uj adatok a Tisza hajózhatásához

Gróf Széchenyi István „Pannonia” gőzössel, minden akadály nélkül felment Sáros-Patakig. Onnan lehozta Tokajig István főherceget. Tokajból legkisebb akadály nélkül felment V. Naményig, hol egy óráig mulatván Tisza-Ujlaknak vevé útját, 's elérkezett Csefalváig mintegy 2500 ölnyire Tisza-Ujlaktól. Itt azonban kemény porondra vergődött a hajó, részint mert az illetők nem tudták az utat, részint mert malmok állottak a keskeny utban. A' zátonyon csak néhány perczig volt a hajó, de a' kormányrúd karikája meghasadt, 's így ezuttal visszatért a hajó Naményba, 's ugyanez okból ez alkalommal nem próbálta meg a Szamost.

Minden adatból az világlik ki, hogy a' Tiszát Várug, és szinte a' Szamost Szatmárig minden időben gőzössel legalább is olly biztosan járhatni, mint a' Dunát Gönyőtől Bécsig; sőt a' Tiszát Naményig (minden kanyarolataival Szalankementől 146 mérföld!) még biztosabban. Van ugyan sok tuskó a' mederben, de ezeket igen ismerik, 's azért könnyű kikerülni. Egyébiránt lesz vagy inkább legyen gond azok eltisztítására.

„Pannonia” visszatért tüstint helyt foglalandó Szolnok és Szeged közt. Debreczen gőzös váratik és Szolnok és Tokaj közt járand. És így egyegy lépéssel ismét elő.

Egy tiszaháti bugó vízrendező

HAZABOLDOGÍTÓINK. Hazaboldogítóink száma jelenben annyira szaporodott, hogy ha mindegyiknek jó szándoka teljedésbe ment vala, lámpával kellene már keresni a' szegényeket, koldusaink pedig tán nemis volnának. De valamint nem elég egy elavult épület újlag fölépítésére az épületi szerezket halomra hordani, 's azokat az ócska épület mellett szanaszét lehányva heverni hagyni, mert ezekből, bármí jők legyenek is azok, 's bármí nagy legyen halmazuk, szorgos munka 's építés nélkül soha új ház nem leend, — úgy nem lesz a' mi sokjó tanácsink 's okoskodásinkból semmi, ha azok közül ki nem szemelvé a' jobbakat, azokat elavult némileg alkotványi rendsz. hanem is ujdön fölépítésére, de legalább alaptól tetőtől tatarozására, 's új felszerelésére nem alkalmazzuk. — Imént mondám: hogy hazaboldogítóink száma igen nagy, kiket, hogy fontosságuk, vagy épen csekélységük annál kitünőbb 's ehhez képest becők is méltányolhatóbb legyen, jó lesz rendre osztályozni. —

Első rendben állanak azok, kik nemcsak lelki, hanem anyagi erejükkel is járulnak a' haza boldogítására, vagyis, kik nemcsak szóval és jó tanácsal táplálják szegény ügyefogyott hazánkat, hanem, mit szájjal vallnak, azt legott cselekedettel is megmutatják. — Ezen osztály a' legnemesebb, leghasznosabb; de sajnálni való, hogy számra nézve igen gyér 's majd ott végződik, a' hol kezdődik. Apparent rari nantes in gurgite vasto.

Második rendhez tartoznak azok: kik szóval, tanácsal, okoskodással mindenkit, boldogító keblükhöz emelnek, de tettel, habár ezt anyagi tehetségük bőven engedné is, vagy semmit, vagy csak igen keveset, 's azt is csak kitüntetés vagy szegénykerülés okáért, de koránsem tiszta hazafiságból cselekszik. Ezek legiója olly nagy, hogy néha majd özszeroskadnak alattuk tanácskozásai terméink, kik szerepüket az ékesszólás minden cifrasággal felczizomázva, dimitant pro aris et focis mindaddig, míg tette kerül a' dolog; de mihelyest egy jótékony czélu aláírás iv kezd keringeni a' zöld asz-

tal körül, fölkel szép csendesen amaz egy óranegyed előtt gyönyörű phrasissokkal ömledező, bőbeszédű táblabíró ur ülőhelyéből, hazavédő kardját, hogy valamikép zörgést ne okozzon, erősen markába szorítja 's lábújhégyen kison a' teremből 's csak akkor tér vissza, midőn e' tárgyon már tulesett a' tanácskozási rend, 's legfelebb igen sajnálja, hogy épen most kellett e' vagy ama hivatalos dologban a' teremből kihivatnia. — Ezeknek híven jellemző symboluma ez: de verbis, quantum vis. —

Harmadik felekezet az, mely teli van jó szándékkal, jó akarattal, mely kész volna nemcsak velős beszéddel, alapos okoskodással, tapasztaláson épült tanácsal, hanem tettel is segíteni a' haza elavult épületének minél szebb és jobb karba hozásán, de nincs anyagi ereje. — Ezek száma is igen nagy 's megvallom, magam is ezek közé tartozom, azért nem is jellemzem tovább e' felekezetet, itélje meg azt a' józan közönség. Annyi azonban bizonyos, hogy az előbb két rend között ez a' közép helyet foglalja el.

Átesvén ekképen a' hazaboldogítók lényeges osztályzatán, szükségesnek találom ugyanazokat iránykövető rendszerük szerint is bemutatni a' n. é. közönségnek, mert csak ez által érhetek jelen cikkem kitett czéljához.

Hazaboldogítóink egy része ugyanis, minden más tennivalót mellőzvé, hazánkat vasutakkal behálózatni, ezekhez mesterséges mellékutakat építtetni, költséges csatornákat ásatni, folyókat szabályoztatni, gőzhajózást az új világig kiterjesztetni, mindennemű gyárakat emeltetni javasol úgy számítván, hogy itt van teendőink kezdete, a' többi pedig majd magától jövend. — Másik része pedig úgy vélelszik, hogy mind ez időelőtti 's haszontalan mindaddig, míg a' természet minden áldásiban gazdag hazánk a' mezei gazdaságot virágzóbb állapotba nem hozza; vagyis hogy mindaddig haszonnélküliek a' vas-és egyéb mesterséges utak, szükségtelenek a' csatornák, szabályozott folyók, a' gyárak pedig hasznahajók nem lesznek, míg természet földünk jobban nem műveltetik, a' gabona-és bortermeztés okserüen nem gyakoroltatik, a' baromtenyésztés jobb lábra nem állítatik, több és jobb gyapju nem termesztetik, az erdők rendszeresen nem kezeltetnek, bányáink nagyobb iparral nem műveltetnek 'sat. mert, úgy mondanak ők, ezek nélkül nem lesz mit a' vasutakon, gőzhajókon, csatornákon szállítani, gyárakban nem lesz mit feldolgozni, egy szóval nem lesz elegendő anyagunk külfölddel kereskedést űzni és ezzel a' versenyt kiállani. Vagyis, míg az elsőbkek a' közlekedési eszközökül 's gyárak létrehozásától feltételezik a' mezei gazdaság felvirulását, mások az ellenkezőt tartják szükségesnek.

Kiknek legyen e' részben igazuk, azt positive meghatározni kissé nehéz feladat. Csekély magam azonban egyikét a' másika nélkül a' kitett czél sikerés elérésére nem tartom elegendőnek, sőt lehetégesnek sem. — Minden esetre azonban több igazságot adok azoknak, kik a' természeti és észteni rendet követve, előbb a' mezei gazdaság körül kezdik meg teendőink sorát, mert híjába! mi eddig még mindig csak földművelő nemzet vagyunk. És valamint nincs ugrás a' természetben, úgy nem volna tanácsos a' földművelés elhanyagolásával egészen iparüzésre adni magunkat. Áll ez ugyan megfordítva is, de mégis jobban haladnak a' czél eléréshez azok, kik a' mezei gazdálkodást, erdőszet, bányászatot, 'sat. mint nyers anyagunk kuffejét szüntelen tartva szem előtt, ezeknek jobb karbahozása mellett törekednek a' jó közlönnyök, gyárak 'sat. létrehozásán.

Ha már ekképen áll az, hogy hazánkban a' mezei gazdálkodást, a' földművelést nem szabad szem elől eltévesztenünk, vagyis, határozottabban mondva, oda törekednünk, hogy minden fajú természetvénnyink, nyers anyagink szorgalmunk által két-sőt többszöröztessenek; szükséges megismerkednünk azon bajokkal is, melyek e' részbeni előmenetelünket gátolják; figyelmünk kell t. i. arra is, kiknek kezében 's milly conjuncturák közt van mostanig a' földbirtok? és mindjárt látni fogjuk, hogy hazánk jobb jövendője ennek föltétlen rendezésétől függ. — Mert míg a' jobbágy mintegy törvényesen el van tiltva szorgalma haszna élvezhetésétől — míg a' nemesi birtok az ósiség békőjában bilincseztve alig hozza meg felét annak, mit ezekből kibontakozása esetében igen könnyen jövedelmezhetne; míg másrésről a' közteherviselést az eddig szüzen maradt vállak önként fel nem veszik, — míg mondom, mindezek orvosolva nem lesznek, bizást merem állítani, hogy addig minden iparkodásink

ha nem is egészen haszontalanok, de legalább czélt érők soha sem lesznek.

Mi az ósiséget és közteherviselést illeti, arról eléggé nyilatkoztak mindezen mind más közlönnyek által mind azok, kiknek e' tárgyak érdekükben állottak 's remélhetők, hogy a' legközelebb országgyűlés ezt is teendőj sorába füzendi, — de miután az urbérről és örökvltságról közlött vitatkozások a' magyar j o b b á g y viszonyait, ugya'mint aznak most természetben vannak, soha kellőleg ki nem emelték, sőt némelyek még igen kedvező ecsettelt festették is, legyen szabad nekem, kinek elég szerencsém, vagy inkább szerencsétlenségem volt közel 20 évig a' jobbágyok mindennemű viszonyaival megismérkednem, e' becses testvér lapokban a' jobbágy magyarhoni sorsáról szerény nézetimet a' n. é. közönséggel közlenem, hisz a' melly beteg meggyógyítani akarunk, szükséges, hogy betegségének eredetét, jelen stadiumát, szóval: körülállásos mi-benlétét jól ismerjük. L—y—sch.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Még a' játékokról nem is szólottunk, pedig Pesten mennyi a' jó kedvű ember, kik szüntelen csak a' játékokat űzik, 's uezük tán végtelenségig, ha a' sorsnak nagyobb „a' t o u t ” jai nem volnának, mint a' millyenek az emberek markában vannak. Mai világban nincs is ollyan embernek nevelése, kártyázni nem tud, 's azért kár is lenne megrónunk azon ifjakat, kik csupa mivelődési vágyból utolsó garasukat is kártyán vesztegetik el. Azonban nemcsak a' kártya használtatik e' gyönyörű mivelődésre; — mert a' szerencsejátéknak is megvannak saját haladási pontjai, — az öregek páros é vagy áratlant játszottak, vagy falhozverőt tökmagra, mellény-gombra, utóbb jött a' czvik czapári, később a' macao, legujabban pedig teke-asztaolokon negyven-ötven pengő forintot vesztegetnek egy játékra. Csak itt is kitűnik a' haladás, dióról, — tökmagról százakra ugranak az actiák, — az apák örömlükben majd megbódulnak, mikor az urfiak olly tisztán meknek haza az édes tátihoz, mintha a' bába ma fűrésztötte volna meg legelőszőr. Köszönetet is szavazhatunk a' rendőrségnek, melly szigorún őrködik, hogy az ifjuság az urfi-utczában mindig kitisztázva legyen, mint urfiakhoz illik; ha az urfiak nem játszhatnának, nem is tudnának később felelni, ha kérdeznék őket: hogyan mulattak önök Pesten? Csak rajta, mulassunk, játszunk; mindennek megvan saját ideje.

Megint titkos dramairó! Nem rég kaptunk kézre egy viszszaesapott dramát, többi táltosságai közül csak egy utasítást vagyunk bátrak közleni: „A' szinpad elején meredek bércek vannak, egy kiválóbb eszesen ül egy kesergő ifju, könyökére hajtott fövel, szeméből könnyűk cseppegnek és szikláról sziklára alá potyognak!” — Ez aztán a' szinpad hatás kiszámítása:

A' Pesti Divallapnak legközelebbi számában nyilatkozik Szpivák Jozefa kisasszony, hogy a' nemzeti színházi czudulákon tett hirdetésekben tudtán és akarattán kívül említették meg az ő neve a' „Büvös vadász” előadására, miután sem ő a' rendezőség, sem az őt nem kérte vagy szólította fel szinpad szereplésre. — Lehellen, hogy tévedés ne volna e' tárgyban, nem is hihetjük el, hogy a' rendezőség is annyira megfedekezne magáról, hogy a' tisztelt kisasszonynak nevét akarata és beléegyezése nélkül csak amogy könnyeden használná. Tán egyesek hibájából eszszott belé a' név, mi azonban sokkal botrányosabb, semhogy a' rendezőség nyilatkozatát szükségessé nem tenné.

Mint halljuk új hírlap van valahol keletkezőben, az egészhez előre is jó mulatságot kívánunk, azon felebaráti tanács kíséretében: 1ór hogy más hírlapokkal ne czivakodjék. 2ór Zsidót ne tartson, vagy ha tart, más zsidójának hagyjon békét 3ór Pénzt ne előlegezzen, mert úgy jár mint jártak sokan, hogy még maga fogja megbánni, ha kéri. — vagy ha itt ott ledolgozzák is, nem lesz köszönet benne. 4er. Előre senki munkáját meg ne dicsérje, mert a' közönség sanyarun tapasztalta, hogy a' mit előre megdicsértek, eddig többnyire a' legsilányabb munka volt. 5ór Sajtkereskedést is hátrán állíthat. 6ór. És utóljára, szüntelen csak jó ügyet emlegessen, különben megbukik. Félttucz a' t jó tanács ilyen szük időben: k é s z p é n z; egyébiránt falusi patikában is megcsinálthatja.

Ismét volna egy alázatos kérelmünk: természetesen az „Ungar” kezén adjuk keresztül, mi okból őt előre megkérjük a' közlésre. A' tiszai gőzhajózási napirend a' mennyiben Szolnoktól Szegedre járnak a' hajók, a' közöns. az idén még eddig nincs tudtára adva, azért kérjük a' középponti vasut igazgatóságát, hogy a' hajók járását Szolnoktól Szegedre, 's innét vissza nyilvánossá tenni ne terheltelessék, — tudunkra istöbben kívánczoknak ez uton menni, minthogy a' nyomtatási költségeket busásan ki nem fizetnék!

A' sopronyi vasut mellett fekvő pecsenyédi fürdőben bécsi ember né p ü n n e p e k e t rendező t é k o n y c z é l r a ! A' napokban halt meg Pesten egy nevezetes tőzsér, — Don Caesar de Bazannak ezennel kijelentjük, hogy mégis van rá példa, hogy már hitelező is halt meg, nemcsak az a d ó s o k. —

Alig kezd hidegebb lég lengedezni, már ujra szállong

az éhes de dolgozni nem szerető tótság. Igen czélszerű lenne munkát ellátni e' dologtalanokat élelemszerzés végett.

A' sáskákról hallgatnak a' lapok, pedig alig negyednapja Pest közelében csapott le egy tömeg, mely azonban eldermedten élettelenül hullott le az érdi határban.

A' leopoldvárosi boltok egyikén tózsérnek írta ki magát egy s z a t ó e s, — pedig még sok gyufát kell adni el egy egy krajczárért, míg tózsérnek leendünk.

A' Pesti Divatlap' mellett legközelebb megjelent Soprony város rajza daguerreotyp után levéve oly gyönyörű tiszta kép, hogy divatlap még tisztább képet e' fajban nem adott; egyuttal figyelmezteljük a' közönséget, hogy Vahotnak, Magyarország és népei' című statisztikai folyóirata mind ilyen gyönyörű képeket hozand, — mi a' vállalatnak nagy és kitűnő érdeket adand. A' legkisebb részletekig hű a' kép, és oly finom, hogy szabadkéznek munkája óriásilag hátra marad a' daguerreotypféle finom rajz után. ☉

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

PESTMEGYE. (A' követutasítás folytatása.) Midőn a' közgyűlés az örökvaltság érdekében szerkesztett választványi javaslat fölött oly részvétellel tanácskozott s annak pontjait igen csekély módosítással megállapította, már belébocsátokozott a' birtokviszonyok rendezésébe is, mely nálunk a' hokros teendőnek csak ugyan főpontját teszi. E' tárgyról eszmerokonságnál fogva áttért a' választványi javaslat azon részére, hol az ósiségről, vagyis a' nemesi birtokok illusorius állapota kijavításáról elvek közöltetnek, melyek szerint a' választvány vélné, hogy a' törvényhozás czélszerűen intézkedhetnék e' nagy fontosságú kérdésben. A' javaslat szerint Pestmegye követeinek utasításul adandó az ósiség eltörlése; erről a' szerkezet szavai ezek: „A' választvány addig is, míg a' polgári jogviszonyokon átvonuló ezen kérdés a' polgári törvénykönyv részletes kidolgozásával gyökeresen megoldva leend, következőket javasol: a) hogy a' mint eddigelő az abszolút tulajdon eszméje a' státusnál s illetőleg a' koronánál, — a' relatív tulajdon pedig a' nemzetségeknél létezett, ugy az — megszüntetvén jövőre a' tulajdon egyenesen az egyedhez költessék; b) az örök felvállások, csalás eseteit kivéve, fölbonthatlanokká nyilváníttassanak; c) a' zálog, kikötött szerződési évek elteltével, — az örökös pedig kinyílt után rövid záros határidő múlva elidősülés (praescriptio) alá essék s az elidősülést óvasokkal félben szakasztani ne lehessen; d) ha valaki jószágát eladni kívánja, szabadságában álljon ezen szándokát a' nm. m. k. helytartó tanács országszerte és azon megyében, hol a' jószág fekszik, különösen a' közgyűlésen is közhírül tétetni, és ha bizonyos meghatározott idő alatt a' jószághoz igényt tartók közül senki sem jelentkeznék, az illy birtok bármimé mü jogi kereset által többé semmi szín alatt ne háboríttassék.“

Ezen szerkezet élénk és huzamos vitát támasztott, nem látván abban a' szónokok nagy része azon pozitívást, mire illy kérdésnél támaszkodni kell, ezen fölül hiányosnak s némileg homályosnak is tetszik az, mennyiben az egyes pontok alatt foglalt tételeket, minők: a' fiscalitás, örökfelvállás, örökös és zálog — nem a' jelenre, vagy a' múltban támadt bonyodalmakra, hanem csupán a' jövőre nézve czélzás szabályozni, miből az következik, hogy csak az ezentul kötenő viszonyokból támadható perek szüntetnek meg az által, ellenben a' múltból származtakról semmi határozatról említés nem tétetik; s ezen aggodalom szempontjából indulva elnök főispánhelyettes kérdést intézett a' szerkezetet készítő választványhoz: hogy vajjon ezen ósi birtokviszonyok múltját illető, de csak ezután támasztandó perek megkezdhetésére akar e' bizonyos határidőt szabni? Ezen kérdésre egy thírő a' javasolt törvény hozatala idejéig véleményez határidőül, miben a' kérdéstevő igaztalanságot látott. Ezen kérdés nyomán említés történt a' már lapjainkban is fejtegetett G. M-féle ósiség felől irt rópiratról, melyben a' már folyamatban levő a' jövőben indítandó ósi birtokjogi perek választott bíróság előtt, kiszabott határidő alatt és szabályozott eljárással javasoltatnak elintéztetni, minthogy ekép a' netán elmarasztalt birtokos — kifizetvén a' per substratumát — a' birtokot megtarthatva az uti p o s s i d e t i s elv sértetlenül hagyatik; voltak azonban, kik ezen javasolt bíróságban a' törvénykönyvből s törvénykezési eljárásinkból ismértes neoaquistica biztosságánál is roszzabbat sejtének, ki levén abbul a' perújítás (novisatio) is zárva; ez által a' birtokos számos megtámadásnak tétetnék ki, mitől eddig kiváltképen a' jogi perek hozszadalmában lett védelmet; de e' fölött a' jogperekben soha sem oly világosak a' tények, hogy azok kiderítésére rövid terminust előre törvényben megállapítani lehetne; ki a' birtoklási jogot bizonyító tények s oklevelek szerzési útját módját hazánkban ismeri, az hasonló terminusok megállapításában elérhetőnek a' czélt aligha állítandja, azért ezen határidők megállapítása helyett inkább annak meghatározása véleményeztetett, miszerint illy perek költségét mindig a' vesztés fél tartozzék viselni. Tovább, ha ezen ósi perek folyhatásának határideje kimondatnék, az által a' most élő s birtokló nemzedék megérázata idéztetnék fel, egy nem biztos jövő kedvéért meg-

sértetnék a' főnebb érintett uti p o s s i d e t i s elv, mely pedig az ósiség-eltörlés alapját s a' szerkezetben kifejtett négy javaslati előkészítő pontnak maximumát teszi; s épen ezen bizonyosságnál fogva nem helyeselhető a' választott bíróság eljárása s a' kiszabott határidő, mint olyan eszközök, melyek a' mostani birtoklónak megtámadtatását mintegy rendszeresítik; de nem helyeselhető a' szerkezet d) pontja sem, mint melyben a' jószághoz igénytartók mintegy felhivatnak a' megtámadásra, mennyiben a' birtokát eladni szándékozó ezen akarátat tudatni s azt megye- s országszerte közhírül tétetni köteleztetnék, s így a' megye nézete, miszerint jövőre semminemü jogi keresetne indíthatassék, ama szerkezet által, melyben ezenfölül a' már létező perek mellözve s ekép régi állapotjokban hagyandóknak látszatnak — kiforgatva lenne; és ezen okokból mind a' már fenálló, mind az ezentul indítandó jogi perekre nézve egyforma eljárás lenne megállapítandó, mely után azok bevégzendők lennének.

Ekép megvitatva levén a' választványi javaslat annak szerkezeté következő módosításokon ment által. u. m: A' bevezetés szavaiban egyenesen kimondatik az uti p o s s i d e t i s elv, mint az ósiség megszüntetésének alapja; az a) pontban, hol fiscalitások említetnek, kelőbb érthetés miatt világosan hozzá tétetik, hogy azok a' jövő törvényhozás által multa és jövőre eltörölendők; ugyanily világos kitétellel igazították ki a' b) pont tartalma is, miszerint a' család s e s e t e i n kívül támasztott invalidatorius perek multa és jövőre egyiránt megszüntetendők; a' c) pont alatt érintett zálogra nézve pedig ez régi és újabb természeté szerint fog megkülönböztetni, nemkülönben ezen megkülönböztetés állapotát még az örökösökre nézve is, melyek mindegyike a' bennök megkívántató jogi próbák szükségé szerint a' kijelölt elv alá rendelendő, s végre a' d) pontban említett azon kitétel, hogy az actív birtokosnak eladó szándéka a' nm. helytartó tanács útján országszerte hírül adassék, aként módosított, miszerint ezen hírül adás a' törvényhozás által kijelölendő helyen történjék. —

Az ósiségről így intézkedvén a' közgyűlés követutasításában — áttért az ezen kérdéssel rokonságban álló hitbizományokra, melyeket a' választvány birtokviszonyinkra nézve szinte káros és polgári haladásunkat viszszatartó avas intézvénynek tapasztalván — azokat ugy, mint most fenállanak, végképen megszüntetendőknek véleményez jövőre nézve; a' már fenállókra nézve pedig ugy vélelszik, hogy azoktól azon kiváltságos természet lenne megtáradandó, minélfogva kölcsönalapul nem szolgálhatnak. A' hitbizományt ezentul alapítani szándékozó irányában pedig a' javaslat ugy intézkedik, hogy ezentul hitbizományt csak az élőre nézve lehessen alapítani, s ezt is oly világos föltét mellett, hogy az által a' helyettesített örökösnek végrendekezési joga ne szüntessék meg. Részletekbe a' javaslat ez uttal sem akarván bocsátkozni utasítást oly általánosságban kíván adatni, miszerint követurak igyekezzenek a' hitbizományokat az örökösökkel összhangzásba hozni. Mi pedig e' pontnál el nem mulasztatjuk az illetőket utólagosan figyelmeztetni m. b. Dercsényi által pályakérdésül kitűzött, s a' m. tud. akademia által megbírált s ugyancsak a' m. báró ur által 100 darab arannyal jutalmazott rópiratra, mely sajtó alól már kikerülvén közkézen foroghat. E' rópiratban három capacitás értekezik a' magy. hitbizományokról, azok természetéről s birtokviszonyinkra lett káros befolyásokról; éles itélettel különböztetvén meg a' multnak számítását a' jelen igényeitől. E' rópirat első jutalmazott írójja tcz. K. E. s z t u r y József ezt törvényjavaslattal is föllep a' hitbizományok reformálásában, mit mi — kik a' munkát figyelmesen olvastuk, — ezennel aláírunk s tehetségünk szerint ajánljuk mindennek, ki oly intézvényt, minő a' hitbizományi hazánkban, nemcsak megszüntetni, hanem azt a' nemzet javára átadomítani, egyesek jólléte s gyarapulása kiapadhatlan forrásul alakítani szándékozik; mert nem abban rejlik a' törvényhozói avatottság, hogy az ós institutiókat, melyek újabb korokban alkalmatlanoknak bizonyulnak be, eltöröljük s az utánok támadt ürt pusztán s pótolatlan hézagul hagyjuk; ez által előmenetelünkre még keveset tettünk; hanem hogy a' lerontott ósinek romjain hatalmas újat alkossunk, melynek jótékony gyümölcsözésében a' legkésőbb nemzedék is áldva emlékezzék a' gondos ósokra. Az érintettük rópiratban K. J. a' birtoki hitbizományok megváltoztatását javasolván rögtön előáll a' pénzbeli hitbizománnyal az előbbi helyén támadt ür befoglalására. Sokan e' szón — p é n z b e l i hitbizomány ad normam p é n z a r i s t o k r a t i a meg fognak ütközni, azonban ezek fölvilágosítására utalunk ismét a' neveztek pályamunkára, melyben e' javaslat okai minden transparent s így burok homály nélkül értelmesen elsoroltatnak s hiszszük, hogy a' sok idevágó javaslat közt legjobbnak fog találatni.

Majd a' szellemi érdekek térvén át a' választvány, ezek közt a' népnevelés ügyét karolá föl először, kijelent-

ve mindenek előtt azt, miszerint a' megye képviselői igyekezzenek a' nemzetnek a' nép és köznevelésrei egyenes befolyás világos jogait biztosítani az által, hogy az ezen czélhoz vezető eszközök kijelölését munkálják; mely eslekvésben hogy eredvénnyel történessék az eljárás, mindenek előtt azon alapok és források fölföldöztesét sürgessék, melyekből a' közoktatás vezetettelt eddig hazánkban, s ha — bírván eddig nélkülözhetlen adatokat — innét azon eredvénnyel jutnának, miszerint azok egy illoleg rendszeresítendő nép- és köznevelés valóítására elégtelenek s ekép a' státusnak más oldalról hozzájárulása is kívántatik; ez esetben ezen czélra külön adozási rovat ugy az országos, mint a' házi adó rovatiba vétessék föl; meggyőződve levén a' választvány, miszerint polgári hivatást s emberi szép rendeltetést felfogó egyedek a' hazában csak ugy nevelhetők, ha az e' végből fölállítandó rendszer országos mü leend s e' rendszer szerinti nevelés az ország felügyelése s költségei mellett vezetetik; s épen azért, mivel a' javaslat illy meggyőződést fejt ki, az is ajánlja, hogy a' köznevelést közvetlenül vezetendő egyedek annyi élelmi alappal láttassanak el, mennyi elégséges arra, hogy gondjait maguk és családok fentartása végett ne kelljen a' nevelésiekkel megosztaniok, hanem egész lélekkel s ügyszertelletekkel hivatásuknak élhessenek; s e' végből a' szerkezethez ragasztatni javasoltatott, hogy illy népevelő intézetekhez, vagyis falusi iskolák dotatiójához az illető helységek is járuljanak tehetségök szerint, mi legkönnyebben oly helységekben történhetik meg, hol még a' tagosítás nem hajtatott végre s így a' rendező telkekből bizonyos mennyiség a' néptanító éllemi fundusul lenne kihatandó.

Hasonlag a' szellemi érdekek egyik leghathatósab tényezőjeül ismértetvén a' választvány által a' sajtó, erre nézve a' választvány utólagos sajtótörvényeket javasol, elállván az eddig gyakorlott repraesentationális hoszszu uttól; csak is ez által fejlődhetik ki s emelkedhetik eslekvő életre szabad véleményü nyilvánosság, mire minden nemzetnek, ha biztosan haladni s eredvénnyel eslekedni akar, fő szüksége van; s mivel az országgyűlés eslekvőségéről irandó országgyűlési hírlap megjelenése javasoltatik, igyekezzenek követurak a' főnebbi javaslatot mindjárt ezen hírlapnál tetteleg léptetni életbe.

E' tárgyról áttér az utasító választvány azon kérdésre, mely újabb időkben, midőn a' földeszet, ipar s kereskedés nagyszerű új korszakot fejtett ki a' nemzetek életében, s hol a' közemelkedésnek törhetlen alapját az ezek által támasztott folytonos és minél könnyítetebb forgalom és surlódásban jelölő ki — minden státusban s így nálunk is egyike lett a' legvitatottabb életkérdéseknek. Mondanunk sem kell, hogy e' kérdés a' v á m ü g y, melynek szabályoztatását a' választvány közjöllét és általános gyarapodás tekintetéből ezen országgyűlés végzendőji közül kimaradhatlannak ismeri. Ez érdemben a' szerkezet előre is a' Magyarország és ausztriai örökös tartományok közt fenálló határszéli várnokok olytalan eltörlesztését, mely a' külső, majd teljesen tiltó sorompók fentartását meghagyván s ekép a' nagy világ eserepicza hazánk nyers terményit s előállított gyártványit leszorítván, ezeket csupán az ausztriai örökös tartományokkal tenné közvetlen szabad érintkezésbe, ránk magyarokra nézve czél és haszonszerűnek nem találja; mert ez által a' széles világ irányában kereskedési tekintetben csak ott állnánk, hol most vagyunk, sőt terményinkre nézve egyedül vevőkül az örökös tartományok tétetvén, ezek monopolumává tétetnék a' magyar földnevelés; a' müipar pedig Bécsből, az örökös tartományok egyéb, ez érdemben már bennünk túlhaladt városiból hozzánk szabad és vámtalan behozatalban részesítettvén, minthogy ama csekély jelentéki concurrentiától is megmentetnék, mely még mostani viszonyink közt is a' külföld részéről — ha áldozattal, de mégis közbejő — a' mi csekély s csak most neki indult müiparunk, vele nem állhatván ki a' versenyt, elenyészni kénytelenítetnék, miből pedig a' mint semmi nyereségünk, épen oly sok vesztésünk lenne; ehez tudandó még a' dohányipar, melynek szabad természeté s eladása lenne csak veszélyeztetve a' nevezett várnorsorompók leszedetése által, miről pedig a' nemzetnek csak a' mondott eredvénnyel lemondani sem üdvös, sem tanácsos: ennélfogvást a' választvány a' kölcsönös érdekek kiemeltes kiegyenlítését, mint egyedüli igazságos módját tűzvén ki a' vámvizonyok szabályozásában iránynevezéül, ez érdemben alapul véve föl az 1844ki országgyűlésről a' várnok és kereskedés ügyében tett s mindkét tábla által közmegegyezéssel fölterjesztett feliratot, ennek nyomán következő elveket vél ezen kérdésben követutasításra megállapítandóknak.

A' külföldi tartományokra nézve, melyek a' fels. ausztriai ház uralkodása alá nem tartoznak, a' kiviteli kereskedést illetőleg 1) különös törvény határozza meg, hogy minden a' hazában természet, vagy máshonnan ide hozott

termény, nul vitethe ausztriai ör országgyűl vassék. 2) kereskedés költessék, n his vámszab mi változat letölég pe zon esetben nem lenne gyarország szony juthat ni javasolja: mány által a tatni, hogy téknek 25- áruk közvet azott vámm rint vettetik gyenesen tó közöltessék iyek nálunk gésdzerek is kon keresz vámmal ro do lenne a' kős tartomá ve a' magya vezésekben tandó váms vetellel tört

Azon ausztriai há dekviszonyo másod elve szabályzásá reskedés s sége kitudat vám; 2) a' g tele kölcsön pedig, mely ha az örök tünk, kölcs tessék, misz ványok ért s e' tekintet lyu gyártvá szitvény ált mintha a' n ros közleke nehezítettik igazságos le nyok s készz liltatnak ki, hetett az ör ottani gyár áraszták illy megállapita zet biztosítá minélelőbbi a' választvány rint ó felség kinevezni, k szággyűlés kedjenek, m ig tartó alku nek irányáb tárgyak kife tása érdeme egész vámjá vetutasításo

Átme re, mint me tyükként te munk szolan

LXX. A' tö azon feltétel tők őriztess őrzésére is, talanság vo nemzet erre tangentem tagadhatja, adimpletis o

termény, vagy kézművek vagy gyártványok akadálytalanul vitethessenek azon határszéleken át, hol valamely ausztriai örökös tartományrész nem esik; és ezen kivételre országgyűlésileg igen esékély, csupán jövedelmi vám rovassek. **2)** Az örökös tartományokon keresztül vezetendő kereskedelemre nézve az ausztriai kormányal biztosító alku költessék, mely illetén alku által megállapított transzennalis vámszabályzatban a törvényhozás közbejötté nélkül semmi változtatás ne létezhessen. A behozatali kereskedést illetőleg pedig ugyancsak a külföldi tartományokra nézve azon esetben, ha az ausztriai kormány a külső tiltó vámokat nem lenne hajlandó annyira leszállítani, hogy innét Magyarország a széles világgal kedvező kereskedési viszony juthatna, a választványintézkedési elvül megállapítanijavasolja: **1)** a törvényhozás igyekezzék az ausztriai kormány által a külső tiltó vámvonalokra nézve azt megállapítani, hogy az ezeken szedetni szokott vám a behozandó értéknek **25—40** percentjét tul ne haladja; ha pedig ezen árak közvetlen hazánkba hozatnának, ez esetben azok ugyan azot vámmal rovasanak, mely az alább érintendő elv szerint vettetik azon hasonnemű s faju cikkekre, melyek egyenesen tőlünk vitetnek az örökös tartományokba. **2)** Eszközöltsékek az is, hogy olyan külföldi nyers anyagok, melyek nálunk feldolgozhatnának, valamint a feldolgozási segédzserek is, akár egyenesen, akár az örökös tartományokon keresztül hozassanak hozzánk, csak csekély jövedelmi vámmal rovasanak meg. És e tekintetben kieszközölendő lenne a nemzetnek olyatén biztosítéka is, hogy az örökös tartományok gyárnoki az ily behozatal s kivételre nézve a magyarországiak fölött nem fognak különzetes kedvezésekben részesítettnek, valamint hogy az ekép megállapítandó vámszabályzatokban csupán törvényhozási közbejövettel történhessék csak változtatás.

Azon tartományokra nézve pedig, melyek a felséges ausztriai ház uralkodása alá rendeltetvék, a barátság's érdekviszonyosságból indulva ki a választvány következő másod elveket javasolt megállapítani a vámvizonyok szabályzására: az élelmi szerekre nézve legyen szabad kereskedés s csupán azért, hogy az évbeli forgalom mennyisége kitudassék, vettesék azokra igen csekély névszerinti vám; **2)** a gyártásra szolgáló nyers anyagok ki- és bevitele költsönösen szabad legyen; **3)** azon gyártványokért pedig, melyek már nálunk is készítettnek s melyekért mi, ha az örökös tartományokba szállítjuk, tetemes vámot fizetünk, költsönös alku útján olyatén egyezkedés eszközöltessék, miszerint a mennyi vámot fizetünk mi ilyen gyártványokért ha az örökös tartományokba viszzük, annyit fizössenek az örökös tartománybeliek is, ha hozzánk hozzák; s e tekintetben különösen figyelembe veendő a nehéz súly gyártványok, minő a vas, mint melyek az ausztriai készitvény által piacinkról gyakran leszorítottanak nem azért, mintha a miénk rosszabb minőségű lenne, hanem mert rossz közlekedési eszközeink miatt azok szállítása tetemesen nehezítették, itten tehát a vámtéher egyenlősítése igen is igazságos lenne. **4)** Ugyanezen elv állítandó azon gyártványok s készitvényekre nézve is, melyek egészen nálunk állittatnak ki, de melyeket eddig csak nyers állapotukban lehetett az örökös tartományok piacra szállítani, holott az ottani gyárnokok könnyű vám mellett az egész országot eláraszták ily készitvényekkel; **5)** Az ezen elvek nyomán megállapítandó vámok meg nem változtatása iránt a nemzet biztosítása eszközöltessék; az egész szabályzatnak pedig minélelőbbi s minél kielégítőbb módoni eszközése végett a választvány követ urakat oda véli utasítandóknak, miszerint ő felsége, mint ausztriai császár biztosokat méltóztatnék kinevezni, kik a magyarországi biztosokkal azonnal az országgyűlés kezdetén mind a felállított elvekre nézve egyezkedjenek, mind pedig az ezek alapján kötött s bizonyos időig tartó alku mellett a vámjegyzéket is kidolgozzák, melynek irányában aztán a törvényhozás egy a rovatok, mint a tárgyak kifejezésinek meghatározását véve, ezek megtartása érdemében szükséges garantiaral gondoskodjék. Ezen egész vámjavaslat a közgyűlés által elfogadtatott s a követutasítások közöljegyzetetni határozatott.

Atment innét a választvány a közlekedési eszközökre, mint melyek a kereskedés sikeres kifejtésére fő emeltyüként tekintendők; mikről terjedelmesben jövő számunk szoland.

ERDELYI ORSZÁGGYÜLÉS.

LXXXIII. o. ü. Ujonezállítás. (folyt.)

A törökvári uradalom törvény szerint mond szoló azon feltétel alatt adatott, hogy a határszélek általok s éretők őriztessenek, ez pedig oly teher, hogy őket a szélek őrzésére is, a sorkatonaságba szolgálatra is szorítani igaztalanság volna. — Gondolja szoló, hogy a nemes szász nemzet erre azt fogja megjegyzeni, hogy ezt csak így per tangentem et incidens czélra vezetni nem lehet, de azt nem tagadhatja, hogy ennek így kellene lenni, mert contractus, adimpletis conditionibus tantum est observandus; és ha az

igazságos felség a szegény székely nemzetnek azon elviselhetetlen terhét megtekinti, hogy ő másnak jószágát, milyen Törösvár s a revindicált havasok, őrizi incompetenter, teljes lehetetlen, hogy erről ne intézkedjék. Midőn ezen nyilatkozatot teszi szoló, kéri a ns. szász nemzettől: hasonló kérdéseket így csak per tangentem et incidens felhozni helyesnek, üdvösnek, czélra vezetőnek tartja é? Pedig ennek alapja van a törvényben, ereje van a contractualis igazságban. Ne csudálkozzék tehát, ha a magyar kiváltságos nemzet feljajdul, mikor helyén és idején kívül a törvények ellenire, a kiváltságosoknak elenyésztetéséről beszél valaki per tangentem. Ha a tegnapi napon ezt egyes követ tette volna, meg nem botránkoznék szoló, de midőn az indítványt a nemzetnek minden követi pártolták, valóban megszorodott és a jövődönök egy szomorú képe állott előtte, mellyen az unio özszerombolva még egykor látható lehet. A követ urak nemcsak ezen teremben elhangzó, hanem publicitásra kerülő azon vádra léptek, helyén és idején kívül, melly a magyar nemes embert gyanusítja Európa más nemzetei előtt, kik institutióinkat nem ismerik, hogy a magyar nemes ember nem adózik, már most nem katonáskodik, mert nem katonáskodhatnék a régi insurrectionalis modorban. Hogy miért nem adózik, vagy hogy nem adóznék, úgy látja szoló, nyiladoz alkalmatosság, s igéri meg fogja mondani, hogy mindenkor midőn felszólított, adózni kész volt, adózott, adózni is fog, de erről nincs idő most beszélni, tehát csak a másik vádra nyilványítja, hogy Európának egy nemzetét sem lehet könnyebben fegyverbe öltöztetni a magyarnál. Jól jegyezték meg ezt azok, kik a nemzet jellemét ismerték. De ha valamiképen a szász nemzetnek rendin és során kívül tett indítványára az unionis pactum megszűnésével kényszerítették, vagy épen a szász nemzet eszközöltéséből a sorkatonaságba esnék, nem mondja meg, hogy a maradék de hospitibus mikint fog gondolkodni. S ha nem régiben, mikor a magyar nyelv megerősítésekor némely követek inkább Csehországot kívánták honjoknak, akkor még Flandriába is visszamennének. Végre nem mellőzheti el azon felszólalást, hogy valaki szegényli kiváltságát: ezt teheti követ létre individualis nézetéből s álmással. Szoló nem szegényli. Lehetnek é, vagy vannak é megyéjében többen olyanok, kik a kor szellemének ellenében magukat kiváltságos jogaik által inkább legyeztetni vagy pedig inkább a sorkatonaság rendin magukat megpálcázattatni voltak készek, nem tudja. De a ki ezen nézetről meg akar győződni, lesz ideje és helye magának illő helyen tudomást szerezni.

Krasznam. e. k. Soha sem szokott polemiaiba elegendni, de miután beszédének épen sarka volt gr. B. D. ur által megtámadva és egy ktb. ur által kiemelve, felelni tartozik. Ha a m. gróf ur viszzahuzza szavait, melyekkel szólót megbántotta, azon esetre nem kíván figyelmet fásasztani. Látja azonban, hogy a gróf urnak szoló e szavait lemosolyogni tetszik, tehát önbecsületének védelme végett szólani köteles. Ha a kk. és rr. helyesnek tartják azt, hogy valaki ne védje önbecsületét, hanem teljes igazsága érzetében is gúny és megvetés tárgyaul legyen kitéve, akkor szoló elhallgat. De hiszi, hogy a kk. és rr. mindnyájan becsülvén a férfias jellemet, nem akarhatják, hogy ne legyen kötelesség védeni a megsértett becsületet. Szóló Abrudbánya követe indítványára fejezte ki utasítása szerinti kivánságát, miszerint a bányavárost a katonai szolgálat terhe alól felszabadíttatni nem kívánja csak azért sem, mert még a nemesi kiváltságos osztály is felkelési teher alatt van, és tegnapelőtt Udvarhelyszék indítványa következtében szoló is azon véleményt pártolta, hogy mikor a nem kiváltságolt osztály katonáskodása felett tanácskozunk, akkor a kiváltságos osztály katonáskodási rendszerét elintézni nem tartja czélszerűnek, de akkorra, midőn a felkelési kötelesség rendszeresítettni fog, fentartja jogát kimondani, minő nézetel van a nemesi felkelés iránt; tehát semmi botránnyost nem lát abban, hogy midőn a nemesség úgy is felkelési teher alatt áll, a kötelességteljesítésnek egy új neme állittassék fel a kiváltságos osztályra nézve annak idejében, könnyítettvén ekint azoknak terhén, kiknek vállait nyomja különben is minden közteher. B. D. gróf. ő méltósága minden méltányosság és kimélet kifejtésével, mellyel minden egyes törvényhozási tag tartozik egy törvényhatóság képviselője iránt, megfelelkezve minden illedelemről és loyaltásról, szólót azon váddal támadta meg, hogy utasítása ellen nyilatkozott. (A szónok hosszaszaj miatt egy időig nem szólhatott.) Gr. B. D. jelt kér. Valóban fájdalmas helyzet, folytatja szoló, egy képviselőre nézve, midőn szinte elzárva látja magát attól, hogy követi megbízatásában eljárhasson. Kéri szoló, hová vezet ez? Vajjon azért, mivel egy követ, kit utasítás kötelez, azon helyzetben áll, hogy nem csatolhatja véleményét a többség nézetéhez, vajjon azért tartozik é elhallgatni utasítását? Bizonyosan nem. Ezen helyzetben van szoló, midőn fellép nyilványításával azon utasításának, mellyet küldőji mint képviselőjöknek kezébe adtak, és az leroszaltatik és legyanu-

sittatik, miszerint szoló hitszegettképen jár el képviselői kötelességében. Szóló is ezennel nyilványítja a méltóságos gróf urnak, mikint ő sem a levegőből nem kapja eszméit, sem újaiból nem szopja; ő az élet derekán álló 40 éves férfi, ki fiatal ábrándok után nem kapkodik, kiszámította politikai pályáját, számot vetett ön elveivel és tisztában van a politikai és polgári nézetekkel; tudja, mivel tartozik a hazának és nem kíván sem a kormány sem a közállomány ellenében zavart eszközölni; neki családja és gyermekei vannak, ezeknek érdeke szemei előtt áll: ő a nemzet jövődó jóllétét és felvirágzását felség és nemzet egyenes közremunkálása által biztosítani lelkéből ohajtja, és ekkor a m. gróf ur szólót oly gyanuval méltóztatik megtámadni, mintha utasítása megtagadásával holmi rajongó eszmékből kohlolna magának nézeteket. Unnepélyesen tiltakozik azon bánásmód ellen, mellyel a gróf ur szólót utasítása nyilványításában meggátolni nem tartózkodott, és ollyszerű szinezettel gyanusítani, mintha republicanus eszmékkel volna saturálva. Szóló alkotványos monarchiában született, itt kíván élni és meg is halni; az aristokrátiát előlni nem akarja, annak mulatlan szükségét a közállomány érdeke hozza magával. És ha valami republicanus eszme volt szóló nyilatkozatában, bizonyosan az vagy több illyesmi volt a gróf urnak azon tettében, midőn Tordán grófi méltóságáról lemondani méltóztatott.

Egy kh. gr. B. D. szavait mentegette. Krasznam. követe, mond szoló, azt mondotta: szégyeljük magunkat kiváltságinkért. Erre gr. B. D. válaszolt: szégyellje a követ ur magát, ne beszéljen többek nevében. Krasznam. köv. továbbá azt mondotta: ohajtja, hogy a hazánkban létező osztályok közti választófalak leromboltassanak. Erre gr. B. D. azt jegyezte meg: nem hiszi, hogy követ ur küldőji, kik egyről egyig nemesek, ezen közfalak lerombolására adtak volna utasítást. Ebben nincs legkisebb illedelem- és loyaltás-sértés; hanem illedelem- és loyaltás-sértés az, ha valaki az egész nemességet szennyes érdekek ápolásáról gyanusítja; egyes emberek lehetnek szennyesek, de egy egész nemes osztály bizonyosan nem. A tárgyra nézve Hunyadmegyével szavaz.

Dobokam. főisp. Miután a tárgy eléggé ki van merítve, kéri a kk. és rr. végezzék be a tanácskozást. A kiknek személyes egybeszólalkozásaik lennének, inkább igazítsák a határozat kimondása után.

Elnök felszólítja a szólani kívánókat, hogy mondjanak le szavukról.

Egy gróf k. h. Krasznam. követének meg fog felelni az illető törvényhatóságban. A mi saját személyét illeti, az sokkal kisebb az ország érdekénél, azért nem kíván terjedelmesebben szólani, különben is Krasznam. követének személye ellen intézett szavait nevetlenségnek tulajdonítja.

Erre Krasznam. mindkét követe röviden csak annyit jegyezt meg, hogy a gróf ur illetén magaviseletét a mivelv világ ítéletére bízzák.

Szebenszék e. k. Midőn követtársa a tegnapi ülésben a rendsz. bizottsági munkálat 14ik §-ához azt indítványozta, hogy a mostani katonai rendszerrel meg nem egyeztethető felülési törvény töröltessék el, és a katonáskodás terhe, mellyről a kk. és rr. most intézkednek, terjesztessék ki a magyar nemességre is, reménylette, sőt a kk. és rr. igazságszeretetétől teljes bizodalommal várta is szóló, hogy ezen indítvány e teremben viszhangra talál. Nem is hallotta, hogy az eddigi szólók közül valaki az említett indítvány mellett felhozott indokokat megczáfolta volna, sőt többen elismerték mind azt, hogy a nemesség felkelési napjainkban kötelezetése, mellynél fogva a katonáskodásbeli teher alóli kivétele javasoltatik, a fenálló hadi taktikának meg nem felel, mind azt, hogy szükséges azon kötelezetést a mostani idő kívánatához képest szabályozni. Mindazonáltal tettettek némely ellenvetések és szemrehányások, mellyeket szóló követi állásánál fogva, hallgatással nem mellőzhet. A nevezetesebb ellenvetések között egyik az, hogy az indítvány nem tartozik a napirendhez. Igen de a rendsz. bizottsági munkálat 14dik §-ában, melly most szönyegen áll, belé van foglalva a nemesek katonáskodásbeli teher alóli kivétele: tehát azon kérdést itten mellőzni nem lehet, hogy áll é ezen kivétel vagy sem? Szóló pedig azt mondja, hogy nem áll, és hivatkozik azon indokokra és erősségekre, mellyeket követtársa tegnapi beszédében felhozott és a mellyeket mindeddig senki sem czáfolt meg. Ugyan is szóló még iskolában tanulta azon törvényt, mellynél fogva a magyar nemesség minden datától és más közterhektől szabad, mert a hazáért tartozik katonáskodni; és nem hogy irigylette volna ezen szép szabadságát a kiváltságos osztálynak, sőt buzgó érzés lepte meg keblét, valánányszor egy ilyen bajnokot képzelt, a ki szent kötelességének tartja még életét is a haza ótalmában feláldozni; de hősánatot kér, ha csekély logikájával fel nem foghatja, minő következetességgel lehessen a magyar nemességet a katonaság terhe alól épen azon oknál fogva feloldozni, mellynél fogva tarto-

zik a hazáért katonáskodni. Más ellenvetés az vala, hogy az említett indítvány az ő felsége kegyelmes leiratánál fogva annyira sürgetett ujonczállítást és az ez iránti törvény létrehozatalát hátráltatja. Ezen ellenvetésnek sincs alapja; mert a szász nemzete mostani szükség kipótlására kívántatott és a királyi biztos ő excellenciája által kimutatott ujonczok számát maga részéről teljes készséggel elfogadta és a kk. és rr. e' részben már határozatot is tettek, melynél fogva a 3 ezrednek kipótlásáról nyolcz esztendői időszakra már előre gondoskodtak; jelenleg inkább csak azon kérdésről tanácskoznak, hogy hazánk minden lakosa mi módon és micsoda mértékben tartozzék a katonáskodásbeli teherben részt venni? Már pedig sok idő nem kívántatik azt kimondani, hogy a nemesség ezen teherben hazánk többi lakosaival egyaránt tartozik részesülni. Mint szász törvényhatóság képviselője még ezen kívül kötelességének tartja szóló: királyi hivatalos mlgs gróf Bethlen Domokos ur által részszertint küldőji, részszertint az egész szász nemzet ellen tett szemrehányások vagy is inkább kicsapongásokra röviden felelni. Méltóztatott a mlgs gróf ur szóló követtársát arra emlékeztetni, hogy a magyar nemesség nemcsak egy, hanem több esetben is ontotta vérét a szebeni lakosokért. Bátorodik a mlgs gróf urat arra figyelmeztetni, hogy a magyar nemesség vért nem annyira a szebeni lakosokért, mint tulajdon rokonaiért és drága kincseiért ontotta, melyeket Szeben város atyafiságos készséggel kőfalai közé befogadott. Mondá a mlgs gróf ur azt is, hogy szóló követtársának indítványa nem egyezik az unionis juramentummal. Ismeri szóló is az unionis juramentumot, de azt soha ugy magyarázni nem hallotta, mintha az országgyűlés egy külön osztálya feljogosítva lenne a közállomány minden terheit, a maga tökéletes mentesítésével nyakára vetni, az 1791beli 11ik törvényezikk legalább ellenkezőt bizonyít. Tudja azt is, hogy az unionál fogva köteleztetik a szász nemzet a más két testvér nemzetet maga alkotmányos jogaiban őtalmazni; igen, de ezen köteleztetés kölesönöségét foglal magában; ellenben egy jogot vagy kiváltságot sem ismer szóló, mely az idő kívánataihoz képest változást nem szenvedhetne, csak hogy ezen változás ne erőszakos, hanem alkotmányos uton történjék. Ugyan is mi lenne, ha minden nemzet vagy külön testület, maga eredeti állapotába visszahelyeztetnék? Vajjon a szász nemzet az Andreanum privilegiumnál fogva nem épen olly igazsággal követelhetné, hogy a mostani katonáskodás terhe alól vétessék ki, mint a magyar nemesség? Nem bánja szóló, vegyük ki mind a nemességet, mind a százságot, mind a többi kiváltságos testületet és helységeket a katonaság terhe alól, és állítsunk fel egy olly alkotmányos országot, melynek minden lakosa csak kiváltságokkal bír és közterhektől ment legyen, de kérjük meg egyszersmind a kormányt, hogy a közterheket vállalja magára. Mondá a mlgs gróf ur még azt is, hogy a régi időben követtársá ellen indítványa miatt „notát” követeltek volna. Ismeri szóló is a nota eseteit, de soha példát arra nem hallott, hogy valaki azért notáztatott volna, mivel országgyűlésen maga rendén egy elavult, az idő szellemének és a jelenkor kívánatinak meg nem felelő törvény c z e l s z e ü megváltoztatását indítványozta. Kénytelen továbbá szóló a mlgs gróf urhoz azon kérdést intézni: vajjon egybeférhető é az unionis juramentummal a peculium nevezetel felhozni olly nemzet ellen, mellyel a magyar nemesség dicső eldódei nem állottak ez előtt több századdal alkotmányos szövetségbe lépni, és a melly több századon keresztül a törvényhozó test alkotó részének ismertetett el? Midőnköveti pályájára lépett szóló, teljes bizodalommal reményeltte, hogy azon tulságos érzések, melyek mult országgyűléseken az egyesült testvér nemzeteket egymástól elidegenítették, lecsendesültek; de a tegnapi ülésben majd ellenkezőrül győződött meg. Kéri a kk. és rr. et, méltóztassanak egy magában célszerű és minden rért kitétel nélkül előadott indítvány miatt a szász nemzetet maguktól ugy annyira el nem idegeníteni, hanem ezen testvér nemzettel inkább kezét fogva hazánk közjóléte előmozdításában munkálkodni. A mi már magát az indítványt illeti, véleménye az, méltóztassanak a kk. és rr. határozatképen kimondani, hogy a nemesek is az ország több lakosaival tartozzanak a katonáskodás terhében egyaránt részt venni. A többi pontra nézve, pártolja követtársá véleményét.

Egy más szászhatósági követ. Azon ellenvetésekre felelt, mintha a szász ez előtt nem vett volna részt a katonáskodás terheiből. A fogdosás korában szabad szászokat is vittek katonának; a határőrség felállításával Radnavidék, Orlát, Rakovicza stb. szász földből lőnek elfoglalva. Ezek után elnök ő mmlga kimondotta a végzést. Ülés végével Szembenszék e. köv. jegyzőkönyvi kivonatot kér a közügyigazgató beszédéből, hogy ovását reá megtehesse.

A LXXXIII. országos ülésben septemb. 3dikán] 1) a nem nemesek fel és alperességéről, 2) Krassó és Hunyad megye, 3) Máramaros megye és Radna vidéke közti határ-

járásról szóló s ő flge által megerősítve leküldött törvényezikket a kk. és rr. minden észrevétel nélkül elfogadták. Ezután az adó- nem nevelést biztosító törvényjavaslat latin szövege lön megállítva és szokott módon a k. kormányzékhez átküldve. S most tanácskozás alá került a magyar nyelv, honosítottak iránti s több a jelen országgyűlésről fejlődési szentesítés végett fölterjesztendő törvényjavaslat beczikkelyezési terve és előszava (formula inarticulationis et praefatio.) Itélőmesteri szerkezetben néhány törvényjavaslat ime is említve levén, némelyek olly általános értelmű bevezetést javasolnak, melly alá a jelen országgyűlésről szentesítés végett netalán később is felterjesztendő minden czikkely is sorolható legyen. A többség akarata azonban oda központosult, miszerint nehogy a mult országgyűléseken tárgyalt, s ő flge k. megerősítése után most csak fejedelmi szentesítés végett fölterjesztendő törvényezikket ünnepélyes alakbani leküldése a jelen előbeszéd tartalma miatt addig késsek, míg a jelen országgyűlésen keletkezett és keletkezendő törvényjavaslatok is fejedelmi szentesítést fognának nyerni, a mostani praefatióban csak a mult országgyűlésen kelt s most szentesítés végett felküldendő törvényezikket legyenek általánosan említve. Következett a hunyad- és biharmegyei szélek kijáratására mult országos ülésben elvileg meghatározott bizottság válaszlátása. A választás szokott módon titkos szavazással történt. Szavazók száma 104. Többséget nyertek: b. Wesselényi Farkas s Macskási Pál főispánok; b. Bánffy Albert főispáni helyettes; Donáth Sándor közügyig.; gr. Mikes János k. h.; Kozma Imre kt. bíró; Zeyk Károly Kolozsm., Bagosi Sándor Krasznamegye, Antal Imre Marosszék, Molnár Károly Szászvárosszék, és Méhes Sámuel Kolozsvár követei. Végre a k. kormányzéknek az ujonczállítási második törvényjavaslatra vonatkozó következő észrevételei kerültek vitatás alá: „Ezen ujonczállítási módjáról törvénynek nemcsak a mostani esetre alkalmazandónak, hanem ezutáni időkre is az előfordulandó esetekben szolgálandónak kellvén lenni, tekintve a kk. és rr. az ujonczok megajánlásáról közelebb mult hónap 4kéről felküldött feliratukban foglalt azon nyilatkozatát is, melly szerint ezen mostalkotandó törvény szerint kívánják a most ajánlott ujonczokat is kiállítani; ezzel megegyezőleg a bevezetéstilly formán lehetne írni: „Circa modalitatem stationis et tempus servitii tyronum ad supplemum defectum duarum legionum pedestrium et unius legionis equestris militiae campestris transsylvanicae, pro ratione necessitatis de tempore in tempus indigitandae diaetaliter offerendorum, sequentia statuuntur.“ A 9dik §ből azon szó nunc kihagyandó, a feljebb irt oknál fogva. A korm. szék által ajánlott szerkezetben némely szónokok nemcsak szövegbeli, hanem lényeges módosítást láttak, melly által az lenne kimondva, hogy az országgyűlés nyolcz év mulva sem intézkedhetnék többé az ujonczozás tárgyában. A kk. és rr. által megállított bevezetés szövege pedig így hangzik: „Circa modalitatem stationis et tempus servitii tyronum, pro indigitata moderna necessitate ad rationem duarum pedestrium et unius equestris legionis militiae campestris transsylvanicae diaetaliter oblaturum sequentia statuuntur.“ Szóltak többen a kormányzék módosítvány mellett is, főleg azon védokkal támogatva előadásait, miszerint a kk. és rr. e' tárgyban kelt jegyzőkönyvi szerkezetének hübb latinfordítása a kormányzéké, mint az országos szerkezet. A vitát nem végezték be. Sept. 4- és 5én vasárnap nem volt ülés.

ELŐLEGES KÖZLÉS. A LXXXV. országos ülésben sept. 9én egy pár országgyűlési iromány-felolvasáson kívül az idő nagyobb részét némely szász hatóságok követeinek az adó nem növekedéséről és ujonczállításról szóló tjavaslatok ellen beadott külön véleményeiben a kk. és rr. többsége ellen emelt súlyos vádak s illetőleg alkotmányellenes eszmék czáfolása foglalta el. Az első külön véleményben t. i. azon vád van emelve, miszerint a kk. és rr. többsége a földadó nem növeléséről alkotott tjavaslat által a celatiókat jövőre törvényesíteni akarják s így a családsgot pártolják, az igazságot büntetik. Fel van hozva továbbá, miszerint a különvélekedők bámulnak, hogy a többség ez alkalmat mohón nem ragadja meg a végett, hogy az urbér következtébeni adónövekedés által igen sok magyar és székely t. hatóság háziadó rovatának hiánya pótolassék, mi igen nagy mértékben föltételezi a házi pénztárak hatóságai kezelés alá mehetését. Ezen vádak ellen a kk. és rr. a fenforgó tjavaslatot kísérő feliratukban, vonatkozva a mellé csatolandó különvéleményre, fel fogják fejteni, miszerint celatiókat törvényesíteni nem akarnak; azon urbéri földmennyiségből ugyanis, melly 1754ben összeírattván, a jelenlegi adórendszer alapjául volt kijelölve, semmit sem kívánnak adó alól kivenni. Ugyde 1754 óta, szinte egy század alatt sok eredetileg majorságföld, közhely és irtás került urbéresi kezre; a behozandó urbér által pedig, midőn az ország rendei az urbéresi osztály irányában egy korkivánta kötelességüket teljesítik, nem tudják elegendőnek csak az a-

dó alapjául összeirt földeket hagyni urbéresi kezeken, hanem a szükségesnek vélt mennyiség pótolni kívánják ollyan természetű földből is, melly eddig adó alapját nem tette. Midőn tehát a kk. és rr. biztosítani kívánják az urbéresi osztályt arról, hogy ezen urbérikké válandó más természetű földek miatt, az adórendszer általános kidolgozásai, a jelenlegi földadó nem fog növekedni, nemcsak a fölségitni czélzott urbéresi osztályt súlyos nyomással fenyegető teher elhárításáról gondoskodnak, sőt ő flge azon nem egyszer nyilvánított k. k. akaratát is szem előtt tartják, hogy a mostani adórendszeren az adóügy általános elintézéséig változás ne történjék. Megjegyzik továbbá a kk. és rr., miként a földadónak urbér következtébeni növekedése aránytalanul sújtaná a magyarföldet a királyföld felett. Tagadhatlan ugyan is, hogy celatiók a királyföldön is vannak, ámde királyföld urbér alapja nem levén, míg urbéri rendelkez következtében az adólajstrombeli sokkal több földnek urbéresi kezeken létele derülne ki a magyarföldön, és így a jelenlegi adóösszeg többszöröztenék, a királyföld maradna in statu quo. (Folyt. köv.)

TARSULATI ELET.

A JÓZSEF-NÁDORI EMLÉK-EGYESÜLET folyó é. aug. 23kán a városi redoute-teremben számos tag jelenlétében közgyűlést tartott. A tárgyalások a választottság eddigi munkálkodásáról előterjesztett jelentés felolvasásával kezdetek meg; mellyből: a) hálás köszönettel értesült az egyesület, hogy alapszabályai legfőbb helyen kegyelmesen jóváhagyattak s miután azok hirlapok útján már közzé valának téve, azokat költségkimelés végett csak annyi példányban fogja kinyomatni a választvány, mennyit az illetők értesítésüül körülbelül szükségesnek itélend. b) Örömmel értesült továbbá az egyesület, hogy az 568 aláírási ívből viszszerkezett 49 rendbeli néhány hónap alatt az egész félévén át országoszte uralkodott inség és drágaság daczára is a közgyűlés napjaig 14,286 pft köteleztetett s ebből 4867 pft 30 kr. a pénztárba is befizettetett, melly a kereskedelmi bankban 4% kamatot gyümölcsözend. c) A többször említett választottsági jelentésből arról is értesült az egyesület: hogy időközben a választvány több oldalról nyilványult ajánlatok folytán az emlékmű millýensége iránt adatokat szerzendő, miszerint az egyesületnek szabályszerű intézkedését könnyítse, elnökileg levelezésbe bocsátkozott a világhírű Schwanthaler müncheni szobrászzsal az iránt: vajjon azon esetre, ha az egyesület bizodalma benne központosulna, elfogadhatná é egyébb vállalati mellett e megbízatást s ha igen: mik volnának nézetek? S e tekintetben minden várakozást meghaladólag kedvező válasz érkezett. A nagy művész ugyan is egész terjedelmében felolvasott levele szerint megisztelve érezvén magát az iránta nyilványított bizodalom által, a dicsőült nagy nádornak kétszeres életnagyságu lovas ércszobrot javasol emeltetni nemzeti öltözetben, honi márvány-talapatra, a József-piaczon. Az összes költségek, oda érte az öntésieket, kőfaragásiakat és saját tiszteletdíját is, 54,000 bajor forintra rugnának; sőt ha az egyesület ereje annyira növekednék is, hogy azt domborművelkel s allegorai mellékszobrokkal ohajtaná ékesíteni, még sem kerülne az többé 80,000 forintnál. Domborművek s felírássokkal ékesítendő márvány talapatu és szinte kétszeres életnagyságu gyalogszobor csak 32,000 bajor forintba kerülne. S a mű-elkészítésre négy év kívántatnék. Ezek folytában a közgyűlés osztatlan közakarattal s egyhangulag Schwanthaler határozá az emlékmű elkészítésére választottságilag megbizandónak annyival inkább, mert Münchenben több öntő-műhely lévén, az emelendő szobor saját felügyelése alatt készíltetend a mintától kezdve a remek tökélyeig; s mert az egyesületnek sem jelenleg nincs sem hihetőleg jövőre nem leszen annyi fölösle g pénzértéke, hogy kísérletekre s mintázásra ezeket költ-hessen: szükséges vala tehát mindjárt olly művészt választani, kinek eddigi minden művei remekek levén, ezekben teljes biztosítékot nyerend az iránt, hogy az egyesület által czélbavett emlékmű is remek legyen. Már pedig Schwanthaler minden eddigi műve remek, s miután hanyatló korának alkonyán még néhai főherczeg J ó z s e f felejthetetlen nádorunk ércszobrának készítésével ohajtaná tán kikerekíteni neve csillag-koszoruját, teljes meggyőződéssel feltehetni, hogy a dicsért nagy művész később volna ezen rá bizandó művet nem sikerülés esetében saját kezeivel megsemmisíteni, hogy sem azt fáradalommal szerzett világhírének elhomályosításaul felállítaná. Az egyesület nem határozá ugyan végképen el: vajjon az emelendő ércszobor gyalog legyen é vagy lovas? Napóleon császárnak a hálás francia nemzet gyalog-szobrot emelt. De a közgyűlésen jelen voltak mindannyian osztoztak Schwanthaler véleményében, melly szerint az elhunyt nagy nádornak emelendő emlékmű nemzeti öltözetű lovas alakban a nemzet szellemével is egyezőbb volna. Ennek létesítése tehát csak attól

függ, hogy annyit gyűjtésére szems kétked kegyelettelj re, ha ne tá nádori érdem hanem való kel határ országosati nagy birtokr esupán ezen győzileg kegy tönkat szive megkérni bá ben esedező láírasi iverke A közgyűlés kalommal és bővebben. ler Leopold t

AMEI ban állt s er terjedt. Mex sze az ellens vizsály ott ak racruzban a tán semmi á kilátás ismé tomány ellen

PORT ból, aug. 24. Tegnag egy inkább Sald vatalos lap kezdő utódoke da Silva Fer Senova de Juan de Fobáró de Alnterség pártk lomatiai ősz

Costa C sabonba tér rint az új m pártjokbeli emel a kor zett „helyb csak az orsz

SPAN Tegnag fog sier hg infat kevesen jel nyolcz hölg osztályból, katonatiszt ló alkalomk tában, főleg előtt a spar igen későn folytonos kö egyébirán folyvást az tetszett, az kár s egyé legkisebb sz keresztével győzödték, szág ismét királynőnek nek erélyes tatni. A kir útján Páriz tazzék el Na tént fél per löbbaknak ujra vérszer szerint ped sitnak. Min don fogja r egészen lép Salamanca De minden tisztelet Narvaez m önállását roszzabbá

függ, hogy a még kinlevő aláírási iven a t. ez. ivartók annyit gyűjtsenek, mennyi a fenérintett költségi öszlet fődőzésére szükséges, miről a választvány legfővelabtról sem kétkedik. Mert valamint ezért mind a t. ez. ivartók kegyeletteljes buzgalma eléggé kezkesedik, ugyan esetre, ha ne talán a közelendő országgyűlés a felszázados nádori érdemeket szinte nem pusztá törvényzikkéskével, hanem valódi és örökké gyümölcsöző országos emlékek határozandja is a nemzet háláját tanusítani, az erre országosan megajánlandó öszletből olly kevés fog bármi nagy birtokra is esni, hogy a fenségének valódi tisztelői csupán ezen egyesülethez csatlakozásuk által fogják egyedileg kegyeletüket tanusíthatni. Midőn tehát t. ez. ivartóinkat szives és buzgó közremunkálkodásuk folytatására megkérni bátorkodunk, egyszersmind a választvány nevében esedezőnk, hogy eddigi fáradozásaik eredményét az aláírási ivenekkel együtt minél előbb beküldeni sziveskedjenek. A közgyűlés egyéb határozatiról s intézkedésiről más alkalommal és a t. ez. szerkesztőség szives engedelméből bővebben. Kelt Pesten 1847. évi sept. 8. kán. Rottenbiller Leopold elnök Kaeskovics Lajos titoknok.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Scott tábornok jul. 30. kán még Pueblában állt s erősítéseket várt; hadsereg mintegy 15 ezer főre terjedt. Mexicóban körülbelül 20 ezer embert szedtek össze az ellenség visszaverésére; hihetőleg azonban a pártviszály ott akadályul szolgáland komoly ellenszegülésre. Veracruzban a kereskedés tökéletes pangásba süllyedt, miután semmi árut nem vihetni az ország belsejébe. A békére kilátás ismét elenyészett, miután valamennyi mexicói tartomány elleni az amerikaiakkal egyezkedést.

PORTUGÁLIA. A miniszterkrízis — írják Lissabonból, aug. 24. kán — végre tíz napi habozás után megszünt. Tegnap egy új kabinet, melynek aláírását mint látszik leginkább Saldanha marsalnak tulajdoníthatni jöve létre. A hivatalos lap közzé tevén az elhoesátási végzeményt, következő utódokat nevez: Ant. Acevedo e Carvalho, belügy, F. da Silva Ferrero igazgás s isteni tisztelet, b. de Huestra Senova de la Luz: külügy, Marino Miguel Franzinipénzügy, Juan de Fontes Perreira de Mello: tengerész s gyarmat-, báró de Almei Folla: hadminiszter. Alapelveiül az új miniszterség pártkibékülést s alkotványfentartást hirdet s a diplomatiái öszszekötések helyreállítását.

Costa Cabral családostul Cadizt elhagyván ismét Lisabonba tér vissza; a cabralisták erősen remélik, miszerint az új miniszterek csakhamar helyet engedendnek egy pártjokbeli kabinetnek. — Az ellenzéki sajtó keserű szót emel a kormány által szándokolt 20 ezer főnyi, ugynevezett „helybéli önkéntes” hadsereg-alakítás ellen, miben csak az ország elnyomatására törekvő készüléket lát.

SPANYOLORSZÁG. Madridból, aug. 26. kán írják: Tegnap fogadá el a királynő az udvarlást nővére Montpensier hg infansó születésünnepe megülséül. Feltűnőleg kevesen jelentek meg az udvarnál, mert csak hat grand, nyolcz hölgy, mintegy száz tisztviselő öszszesen minden osztályból, péld. tábornokok, főbb hivatalnokok stb. s 500 katonatiszt minden fegyverfajból volt látható. Előbb hasonló alkalomkor rendszeren kétannyian jelentek meg a palotában, főleg magasb osztályu hivatalnokok, de mindenekelőtt a spanyol grandság és nemesség. Serano tábornok igen későn s Gallego és Dominguez tábornokok — mint folytonos környezői kíséretében jelent meg; környezék őt egyébiránt néhányan azon hízegők közül is, kiknek arezuk folyvást az emelkedő nap felé fordul. Mi leginkább viszszatetszett, az volt, hogy Vega költő, valamint Carriquiri bankár s egyéb kevés jelentéku személyek, kik a nemzetnek legkisebb szolgálatot sem tettek, a kath. Izabella rend nagy keresztével tündökölték. A puritanusok tökéletesen meggyőződtek, mikép ez tovább így nem maradhat, mert az ország ismét forradalomnak rohan elibe. Pacheco volt, ki a királynőnek legelől javaslá Narvaez meghívását, mint kinek erélyessége egyedül képes a forradalmat fentartoztatni. A királynő megegyezett, s parancsot küldé sürgöny útján Párizsba, hogy két órával a tudósítás-vétel után utazzék el Narvaez. Mihelyt hire terjedt ennek a börcén, tüstént fél percenttel szökcent a pénzkelet s a tőkészek hajlóbakknak mutatkoztak pénzkölesönzésre. A moderadók újra vérszemet kaptak, míg az exaltadók s carlisták, névszerint pedig a forradalmiak, nagy eléületlenséget tanusítanak. Mindenki gyanitgatásokban süllyed: vajjon mi módon fogja magát Narvaez viselni, s vajjon a miniszterség egészen lép e le vagy csupán módosul, vajjon megbukik é Salamanca s megtartja é Serano tovább is befolyását stb. De mindenekelőtti kérdés: vajjon a királynő Narvaez megtiszteli é teljes bizalmával, mert ha ez nem történik, akkor Narvaez mitsem tehet, hacsak nevetséges szerepet játszani, önállását veszélyeztetni s a dolgok jelen helyzetét még rosszabbá tenni nem akarja. S az exaltadók is, mihelyt

megtudják, hogy Narvaeznek nincs az egész hatalom kezében, azonnal ismét vakmerősködni fognak s minden kihágásra hajlók lesznek. Annyi bizonyos, hogy itt nagyon rosszszul áll a dolog s csupán a Narvaezben helyezett bizalom nyújt reményt az embereknek újabb felforgatástól félelem ellen. A király folyvást Pardóban tartózkodik. Revillagigedo s Pinohermoso grófokat eltávolítá magától félvén, nehogy őt a moderado párthoz ragaszkodás miatt vádolják, minthogy örömet semlegesnek akarna látszani.

Legújabb tudósítások szerint Narvaez tábornok mindennemű kísérletei s fáradozásai után, aug. 30. kán új kabinet alakításra megbízatásáról lemondott. Eljárása sikeretlenségének okai voltak a királynő akaratosága, Salamanca ellenszegülése s főleg az angol követ szakadatlan cselszövénykedése. Bulwer (angol követ) állítólag mindent elkövetett, hogy Narvaez tábornokot s terveit legrosszabb világban tüntesse föl a királynő előtt; hallomás szerint a házassági elvást sürgeti s a királynőnek donna Maria portugál királynő másod születtő fiját ajánlja neki férjül. Ezen portugál herceg a kilenc éves Lajos Fülöp portói herceg. Ezzel fogna Izabella öszszekelni s nagykoruságáig szabadságát s tekintélyét tökéletesen élvezni. Serano tábornok mayor-domo-majornak s madridi főkapitánynak fognakineveztetni. Bulwer ur ezen javaslatai a királynőt egészen elidegeníték Narvaeztól annyira, hogy most már, noha eleinte nagyon szivesen fogadá, mitsem akar felőle tudni. — Mindezekből az bizonyos, hogy a Narvaezféle kabinetalakítás annyiban lehetetlen, mivel Serano tábornok eltávoztatását Spanyolországból sürgeti.

Madridban az angol követ befolyása csakugyan győzött. Narvaez 29. ény egy miniszterjegyzéket készítet, melyből a királynő 13 név közül hetet vala választandó, midőn este a madridi politikai főnök által Izabella azon kívánsága közölték vele, miszerint Salamanca okvetlenül meglegyen az előterjesztendők sorában. Erre a tábornok nem akart állani s esti hét órakor a jegyzéket benyújtá. Izabella egy tekintetet vete a papirosra s Narvaez színbáz-utánra magához rendelé. Éjfél volt midőn előboesátatták. A királynő s Narvaez közt következő párbeszéd keletkezett: „felséged kegyelmes lesz határozatát velem tudatni?” „I., „Hogyhogy! határozatomat, minőt? miután a jegyzéken, melyet előmbbe terjesztél, csupa ellenségeket találtam?” „N., „A nevek melyek ott előfordulnak, mind olyan férfiakéi, kik a trónhozi ragaszkodásokról s felséged személye iránti hódolatról ismételtesek.” „I., „Ismétem neked, hogy azok nagyobbára mind ellenim.” „N., „Akkor felséged maga méltóztatik választást tenni s kijelölni nekem azokat, kiknek jelenlétét a közügyeknek legkellemesnek találná.” „I., „Mindnyájokat egybevetem s a progressistákat hívom meg.” „N., „Felséged kétségkívül feleli, hogy a progressisták hagyomány, állásuk s rendszeröknél fogva legveszélyesb ellenségei trónjának s ellenzői előjogainak.” „I., „En mit sem feledek, határozatom áll, s legrosszabb esetben megtartom a mostani miniszterséget.” „N., „Felséged kegyes lesz megengedni nekem azon megjegyzést, mikép nem lett volna szükség engem Párizsból ide hívatni.” „I., „Nem én voltam, a ki hívataltalak.” „N., „E szerint küldetésem be van fejezve.” „Tökéletesen befejezve s most elmehetsz.” „September 1. jai Gazeta már hirdeti a tengerészminiszter Sotelo által aláirt ujminiszter kinevezetési végzeményeket. Sotelo és Salamanca maradnak. Az eddigi madridi politikai főnök s korteskövet Patricio de la Escosura a belügyi tárczát, Cordova tábornok a tengerészt, Ros de Elano kereskedésit, oktatásit s közmunkait, Caballero külügyi alstatistikár ideiglen e hivatal tárczáját nyeri el, mely utóbbi elnökségéstül Frias hercegek ajánltatott. Narvaez hihetőleg elhagyja Spanyolországot s külföldön magányoskodik.

ANGLIA. A „Glamorgan” gőzösön történt szerencsétlenségéről hirt a lapok viszszavonják, mert csak csekély sérelmet szenvedett gőzüstje, mi azonban veszélynélküli volt. Ellenben hiteles kutfó után jelentik, miszerint, „Canton” hajó, mely Hullból több mint háromszáz kivándorlóval elindult, a skót éjszakai partokat aug. 29. kán meglátogatta borzasztó szélvészkor a farouthadi szirteken Durness mellett törést szenvedett, s mindenestül odaveszett.

Az „irlandi szövetség,” mikép magát a „fiatal irlandi” egylet nevezi, gyűléseit Dublinban ismét megkezdé, míg „ó Irland” O’Connell fiai vezérlése alatt most is, mint előbb az „engesztelődési csarnokban” gyűlésez. A fiatal irlandi párt gyűlésinek egyikében O’ Brien határozottabban, mint valaha, repeal mellett nyilatkozott, melynek szükségsléte az angol kormányt annyira sarkalandja, hogy elvégre nem lesz egyéb választás mint a repeal és elválás közt.

A Shakspeareháznak nemzeti emlékül fentartására most aláírás nyitatték, miután a stratfordi kir. Shakspeare-clubb azt előlegesen megvette. Albert herceg 250, Adelhaid királynő 100 ft. sterlinggel állnak az aláírási liststrom élén.

A villansürgöny most egész hirlapi cikkek tova

terjesztésére használtatik. Így nemrég a Times börczeczike délutáni 1 órakor Liverpoolba s onnan Manchesterbe mozdítottatott elő. Maga a Times három órával később érkezett Liverpoolba.

Munro hadnagy sorsa, mikép a Standard hiteles kutfóból tudja, állítólag oda dől, miszerint a reá kimondott szigorú itéletet egy évi fogsággá (Newgateben, hol jelenleg is már ül) változtatják.

„Great Britain” gőzös, mely hónapok óta a dundrumi öbölben megfenekelve levén, már elveszettnek tartaték, végre roppant erőködések után ismét lengővé tétetett. Negyven szivattyu, melyek mindegyike perczenkint 3 tonnát (hatvan akót) merített, működött a víz kihuzatásán s két gőzfregát vont a aladságon a víz színére. Végre három napi vontatás után a nyílt tengerre hozatott s erre harmadik nap néptömegek örömjaja közt Belfastba, következő nap pedig Liverpoolba szállt. A hajó (mely is legnagyobb gőzöse Angliának) könnyen kijavítható, mert a megfenekléskor csak három nem épen igen nagy lyukat kapott. Az áradó tengerhullámok ellen kivontatáskor a hajót erős vizsarkantyukkal védelmezték.

Palmerston lordnak a királynő loch-lagbanani tartózkodási helyére megérkezte után, Grey gróf a gyarmatminiszter howickhousei mezei lakára Northumberlandba utazott. Russell lord családostul Richmondparkban lakik. Az öszszes kabinetminiszterekből jelenleg (sept. 4. kán) egyedül Grey György a belügyi statistikár mulat Londonban. — Az udvar elutazása Skótzsiából sept. 18. kára van határozva. Victoria királynő társaságában van mostohabátyja Kent hercegnő első házasságából született Leimingen herceg is. Waldemar porosz herceget éjszaki angolországi és skót utjáról Londonba viszszatért s nem sokára honába távozik.

Irlandban az ország több részén a parasztok nem akarnak semmi bérletpénzt fizetni. Nagyszámu nép-tömegek éjjel elrejték gabnájokat, nehogy a hatóságok zár alá vehessék. Legjobb orvosser ez ellen bizonyos lap szerint a hasznbér-csökcentés.

A manchesteri egyház sept. 1. jai kir. rendelvény által „örök időkre” püspöki székegyházzá emeltetett. — A manchesteri püspök évi díja, több chestermegyei dékánosság jövedelméből 4200 font sterling leend. — Lind Jenny Londonban nagy betegségbe esett, e miatt jelentett előadásai az Ezred leányában s Alvajáróban (Aline) elmaradtak.

FRANCZIAORSZÁG. A nyilvánosságra bocsátott pairudvari jegyzőkönyvből immár világosan látható, mikép Praslin herceg haldoklásakor Decazes herceg főelőadó-nak nemcsak az önmérgezést, de közvetőleg a hercegnőnek elkövetett gyilkosságot is megvallotta legyen. Decazes herceg sürgetős előterjesztésére: vajjon nem bánja é már most e gyilkosságot, haldokló szivszaggató hanggal kiálta fel: „ah! de hogy nem bánom!” Megigérte, miszerint másnap a kancellárnak tökéletes, szoros vallomást adand, miben azonban meg akadályoztatá őt a halál. Egy öreg nevelőnöje Praslin hercegnőnek, 60—65 éves, ki Párizsban lakott s évenkénti 1500 frank nyugdíjt húzott, a gyilkosságot hallatára megtébohydott s kórházba vitetett. A király Sebastiani marsalnak, kinek fájdalában öszinte részt vesz, s kinek az orvosok falura rándulást javasolnak, választást hagyott saját fontainebleaui és eu vagy meudoni kastélyai közt.

A hirlapokban közreboesátott Praslin hercegnőféle levelezés 27 darab papirosból áll, ugyanis 22 levélből férjéhez, egészen vagy kivonatban közölve, három levélből Deluzy kisaszszonyhoz s végre három értekezésből ezen cím alatt: benyomásaim. Ezen papirosok, keltőkkel vagy nélkülök, (legrégibb maj. 21. 1840. s legújabb jul. 13. 1847.) Praslin és Párizsban legnagyobb részt a hercegnő íróasztalában, kevés számmal a hercegeben találtattak, némelly esetekben gondolatit egy kis bekötött könyvbe írta. Deluzy szerencsétlenlépése a hercegi házba 1841. ki tavaszra esik, de a házassági villongás sokkal régiebb — egész 1837. re terjed. Ez idő óta mégis egy földél alatt laktak, ritkán ettek együtt, nem szóltak egymással, nem mentek ki a házból egymással, míg végül a herceg a gyermekeket anyjoktól elválasztá s mi ezt legfájdalmasbban illeté, azon ürügy alatt, hogy károsan hat gyermekei nevelésére, azokat a herceg egy fiatal, vallás nélküli személyre bizá a ház fölötti uralkodással együtt. Ezen nőnek mindenkor szabad bejárása volt a herceghez, pongyolán látogatta meg őt s midőn a hercegnő egy izben együtt találta őket, esendesen viszszavonult, de a herceg olly nagy dühbe jött e miatt, hogy szitkok s fenyegető taglejtések közt a lépcsőkön le üldözé őt, néhány percz mulva szobájába jött, egy szász edényét, egy vizkannáját aranyzott ezüsthől öszszerombolt s néhány ajándékot, melyeket szerelemzálogul ada neki, viszszavett tőle. És így, hogy semmi bizonyítványa ne maradjon fen irántai gyöngédségének, levelei elégetésére is kényszeríté őt. Más izben, midőn a hercegnő férje ajtaját,

épen midőn ez a zárt betoló, erőszakkal ki akarta nyitni, jelenlétében, büntetésül napernyőjét tördelte össze, s más nap a darabokat elibe vetve, egyik leányuk jelenlétében mondá: így fog cselekedni mindig, valahányszor öszszetör nála valamit. De ha a hercegnő tett is illyesmit, nem szándékosan cselekedte. E szerint a hercegnő, férje viseletét iránta tervszerű bántalom s nem történetes dühkitörésnek tarthatta. És ha fáj neki ezen roz bántalmód, ha éjjeleket sirással tölte, fájalmát a herceg roz kedélynek mondotta. S a jószívű hercegnő mégis meddig mentegeté őt s inkább önmagát vádolá! Egyetlen komoly mulatozást, egyetlen nyilatkozást sem nyerhete tőle, még leveleit is vonakodott a herceg olvasni. Miután anyai sok évig szenvedt, legalább anyai jogait akarámegmenteni, teljesítését azon kötelességeknek, melyek egyedül adhatának neki némi vigasztalást férje elveszett vonzalmaért. Ezért elhatározá magát néhány barátságos sorírássá Deluzihez: öszszeszedt végre minden erejét s a nő eltávolíttatását sürgette, de legkiméletesb módon. Atyja a marsal holtiglani tisztis nyugdíjt ajánlott a nevelőnőnek, s ő maga ígért neki ajánló leveleket több főrendű hölgyhez Angliába, ha oda kívánna menni, hol előbb szinte nevelőnő volt. Férjétől alig mert többé valamit remélni. A „benyomások“ elsejében következőleg festi helyzetét: „minden órán ismételnem kell magamnak, hogy szent kötelességet teljesíték leányaim irányában, midőn minden igyekezetemet atyáméval öszszekötém ezen aszszony elküldésére. Utálom a figyelemgerjesztést, de mindenki s lélekisméremem is mondá, mikép ez kötelességem. Istenem! milyen lesz a jövendő! Mint fel van (férje) ingerülve! Nem magyarázhatom meg magamnak, mikép keményülhet el valaki az erkölcselenség ezen pontjaira. Azt mondá, szereti gyermekeit, idejét neveltetésüknek szánja, nincs bizodalma hozzám anyjokhoz — s ágyasait nevelőnőkül alkalmazza. Ez megszűnése minden erkölcsi érzésnek, mi engem egészen megzavar. Mind a mellett minden ösztöne jó volt, de ő maga annyira gyöngé jellemű s lomha lelkűnek tűnt fel, az anyag elragadta őt, ez elfojt, elaltat benne mindent. Milly élet az övé — gyermekei öszszes érdekeit elhanyagolni, erkölcsöt s illedelmet lábba tiporni, hajlamában majd egyik majd másik (nő) iránt csakhamar lankadni s még sem birni elég erővel jármok lerázására! Mindenik emésztí őt, játszik vele s kierőszakol tőle mindent viszony előtt és utána. Istenem! Ha te nem vetsz reá egy igralom-pillantatot, úgy jövendője iszonyatos. Mindig mélyebb és mélyebben süllyed az iszapba, egészségét, lelkét és vagyonát fölemésztí. És ekkor akarja gyermekeit, leányait nevelni, midőn illyen életet vezet! Ó ezen nőbe már rég beleunt, de fél tőle. Ezért nem küldé őt el, ez világos. Most midőn segítségére jövünk, fellázad önszeretete — ez e pillanatban egyetlen boszszusága. Mikép sietett tegnap Praslinba menni s mindenek röviden véget vetni! Igen, én neki, mint hallám, szolgálatot tettem, valódi szolgálatot, de ezt ő nekem nem fogja megbocsátáni,

megboszszulandja magát rajtam, napról napra, óráról órára, percéről perczre, hogy e szolgálatot tettem neki, hogy igazam volt, midőn neki igaztalansága. A mélység köztünk naponkint nagyobb lesz. Minél tovább gondolkodik, annál bünösebbnek érzendi magát, annál súlyosabban érend boszszuja. Irtózom a jövendőtől. Reszketek, ha rá gondolok. Szerfőlött gyöngének érzem magamat. Istenem segíts, adj erőt ezen új kísértet kiállítására, mikép a te akaratod, úgy elviselnem azt, hogy kegyelmet nyerjenek nálad gyermekeim és ő a szerencsétlen! Ah! ő szomorú életet okoz nekem, de még sem cserélnék vele. Hogy megváltozott! Mindig szomorú, komor, elégtelnen az egész világgal, senkiben nem bizik, mindenre felingerül. En ki őt olly nagyon szerettem, ideg ismerék reá; úgy tűnik fel előltem mint valamely alig ember. Ez gyümölcse a válalásos elv s erkölcsi eszmehijánynak, gyümölcse a foglalkozatlanságnak, henyeségnek. Egykor jó volt ő, birt a jó csirájával magában, de gyermekkorától fogva nem öntötte belé semmi kiterjedt s nagy nézetet, semmi lelkesülést nagyszerű dolgok iránt, az élet tényészve mulik, míg a kimerült képességek elsüllyednek s az anyagtól elnyomatnak. — Ezen kép a benyomások másodikában (Julius 13.) kiegészítve találatik: „Ez nem többé már azon ember. Mikép elalélt szelleme, öszszesugorodott szive. Milly bántaltes, haragos, ingerlékeny! Semmi nem élénkiti, érdeklí, örvendeztetí őt. Egy nemes, szenvedélyes, buzgalmas érzésnek sincs többé helye szívében lelkében. Állása, vagyona, mindene van, a mi jövendemes, fényes, szerencsés s tisztis életet biztosítat. Minden még csak galvanizált benne: nem érdeklí semmi, nem hazája, nem gyermekei; társalog a nevelőnőkkel és szolgakész lovagjok, míg rabszolgájok lesz. A legkülönösb, bizonyosan tudom, hogy azt gondolja, mintha szerelem és féltékenységből sürgéném Deluzi kisaszszony eltávolíttatását. Nem foghatja meg, hogy most és örökre gyermekeim szolgálnak indokomul. Azt hiszi, szerelmes boszszuság ez nálam s ez hizeleg neki. De nem késtem, miszerint ha szerelmemet olthatatlannak nem tartja, kiméletesben bának velem s nem lenne olly méltatlan irántam. Talán lehetséges szerelmet megörzzeni a szív mélyében egy ollyatén bánású férfi iránt mint ő, azon esetben, ha csodálkozást gerjeszt más részről maga körül s nagy tettek által tündöklík. De egy mindennapi, közönséges férfi — ezt szeretjük ha jó, ha igazságos, ha lelkiismeretes, ha életünket megédesítí. Nem szükség nagy dolgokat vinni véghez, de érzeni kell azokat, csodálni s érdekelletni általok. Nem tudom kimondani, a kiesnylés s mindenben unatkozás e szelleme, ezen képtelenség valami élnkben részt vehetni, mikép elkedvetlenített engem tőle. Olly egészen másnak hittem őt, ő neki kellett is lenni. Soha nem szerettem, ha őt mindig ollyannak találtam volna. Egyedül csak őt szerettem, hallatlan szenvedélylyel, olly forró tűzzel, melyet magam is csodálók, s most nem tudom, de talán szíve mélyiben elibe tesz e nőknek, kiket u-

tál s kiktől fél. És én én e varázstól feloldattam, szerelmem könyükben aludt ki... Istenem! csupán te tudod, hogy mit szenvedek én szív s minden más nélkülözésekben. Dícséret neked, uram! ha e kísértetek le nem győznek. Te vagy gyámolom, erőm, ne hagyj el, mert nélkülöd buknom kellene. Isten, istenem! tarts fen, veszérej. Félek a jövőtől, az ő fenyegetőzéseitől, a nehézségektől, melyek naponkint nőnek, de te jelen vagy istenem! s te segítni fogod a szegény anyát, kinek erőt adál küzdhetni gyermekeiért. Uram, légy segítségemre! Ekkép nézett a nagylelkű nő jámbor önfeláldozással sorsának elibe, mellyről mintegy jóslói sejtellemmel birt.

A Rue st Honoréban Párizban sept. 4kén egy kis lázongás ütött ki, mely eredetileg egy legény fizetését csökkenteni szándokolt varga boltja előtti öszszecsoportosulásból származott, de mellyet a nép csakhamar napi kérdéseit tárgyalási színhelyévé változtatván, zendülési alakot adott az ártatlan kezdetnek. Közbejött rendőrség azonban véget vete a kitörésnek, mely alkalommal több ártatlan polgár is elfogatván, a sajtó e miatt erősen felzudult.

Hogy az előkelő botrányoknak vége hossza ne legyen, ismét híre szállong, hogy Combarel de Leytal conservatív kamratag Riom részére Puy de Domeban, kincsvágyból nőjét megmérgezte s midőn a törvényszék a holttestet kiásatta, megszökött. — Montesquiou gróf öngyilkására vonatkozólag megjegyzendő, miszerint dús gazdagságóra Peyron a jezuitarendbe lépett s négy milliónyi vagyont, mire a gróf számot tartott, ama szerzetnek ajándékozta. Az eckműhli hercegről, kiről szinte gyilkolási hírszárnyalt, tudósítanak, mikép az nem Savoyában, hanem Contreexvilleben (Lotharingiában) tartózkodik, hol naponkint növekvő tébolyodás jeleit adja annyira, hogy nem rég legkedvesb komornokát megfojtani akarta. — A fiatal Praslin herceg öngyilkolásáról szólott híre nem valósult.

Legujabb időben nem kevésb mint öt per folyt a párizsi sajtó ellen, részint a király kormánya elleni gyűlölség-támasztási, részint a kormányelvek s forma iránti megvetés-gerjesztési vádból. Ezen perek mind a Praslin hercegfőle események következtiben támadtak. A sajnai eskütszéki tanácskozások e fölött sept. 7én valának megkezdendők.

NÉMETORSZÁG. Haardtól (Pfalzban) írják, mikép ott bizonyos Blind ur s Cohen aszszonyosság Mannheimból elfogattak bizonyos röpirat terjesztéseért. Ezen irat tartalma communistai s lázadásra felhívó. Blind uram s Cohen aszszonyosság különös módon terjeszték tanjokat: sétálás közben t. i. illyen röpiratákba takart ezüst garasokat szórtak az alsó néposztály közé, ollyanoknak is, kik nem szőlították meg őket alamizsnáért. Ez eset fölött a legközelebb eskütszék itélend. —

Dunavizátlás: sept. 16án: 8 0 0 az 0 fölött.

74ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Gőzösök járása 1847. september hónapban:

Pestről Bécsbe, Pozsonyba s Győrbe sept. 9kétől kezdve naponkint reggeli 6 órakor.
 A Győrbe utazók Gönyőtől külön gőzösen szállíttatnak Győrbe.
 Zimonyba, naponkint, keddet kivéve, és pedig: hétfőn és pénteken lefelé Tittelen, fölfelé Eszéken át, csütörtök és szombaton lefelé Eszéken s fölfelé Tittelen át.
 Drenkovára szerdán és vasárnap.

Elindulási óra reggeli 5.

Öszszeköttetési napok Konstantinápolylyal- és Odeszszával:

Vasárnap, sept. 12 és 26kán az oláh részen Konstantinápoly- és Odeszszával.
 Vasárnap, sept. 19kén a török részen Konstantinápolylyal.

Kéretik a t. cz. közönség utipoggyásának legfeljebb esti 8 óráig, az elindulás előtt a hivatalban átadására, miután reggel a gőzös elindulásakor hozott holmi csak a következő gőzössel szállíttatik el, az induló hajóra egyenes behozás pedig nem engedtethek meg. —

Pesten, septemb. 4én 1847.

Gőzhajósági hivatal. 2—4

Arverési hirdetés

A nagyméltóságú m. k. udv. kincstár kegyes jóváhagyásából közhírré tétetik, hogy az 1846. évi k. k. tokaji uradalmi termésű 107. hordó három puttonyos aszú, rőnek készpénzleltetés mellett eladatni nemkülönbben ugyanazon évi tolesvai ter-
 mésű 20 hordó 2 puttonyos másles borof. e. november 3ik (harmadik) r. p. jánján Tark ezalon a' k. k. tisztartói lakban tartandó nyilvános árverés utján a leg többet ígért rőnek készpénzleltetés mellett eladatni 3—3

Arverési hirdetés. Hold-Mező Várhely város tanácsa által a városban 48 házaknál fölláttatott s f. évi szent Mihály naptól szent Györgyig tartó városi úrbéres korcsmáltatási jog 3 évre f. év september 7kén a városházánál kellő bánat pénz letevése mellett árverésen kiadatik, — Bővebb értesítést nyerhetni a város iródájában. — 2—3

O v á s.

Miután f. eszt. július 29ki 489ki számában a Budapesti Híradónak a hivatalos rovatban az foglaltatik, hogy ns Biharmegyei közgyűlésben táblabíró Bernáth József ur arra vetemedett, miszerint ő azon adósságlevelét, mellynél fogva nekem alulírtnak 1841ik eszt. november napján kiadott adóslevele szerint 2780 váltó forinttal adósom maradt, miután ő azon summákat kifizette volna, kitáblázatni kérte — mivel azonban ezen előadása valótlán állítás, annál fogva addig is, miglen t. Biharmegyei közönségét ezen tény iránt kötelezvényem előmutatásával kellőleg felvilágosítom ismételve kijelentem, hogy érintett Bernáth József táblabíró nyilatkozatának a felhordott kötelezvények érvénytelensége iránt ünnepélyesen ellenmondok, s az említett Bernáth József urat mint valóságos adósomat ezentul is tartozása lerovására törvény utján kényszeríteni meg nem szünöm. — Tihanyi Jánosné, született Tapolesányi Annamint nevezett férjem engedvényese. 3—3

Fakereskedés haszonbérlete.

T. ns. Fejérmegyében keblezett s Budán alul 5 órányi távolságra, Dunaparton fekvő Adony m. városban az uradalom térképén 28dik számmal jegyzett mindössze 3916 ölet magában foglaló, felső falerakó és kereskedő hely, mintszinte a Dunaparton levő s a térképén 91dik számmal jegyzett, öszszesen 700 ölből álló alsó falerakó és kereskedő hely, és minden az itt körülírt helyeken találtató m. urasági épületekkel, lakházakkal, magtárakkal, felszerekkel, kert és udvarkerítéseivel, úgy 6 hold öszzi, 2 hold tavaszi, 2 hold kukoricza föld használatával 18 8dik sz. György naptól kezdve 3 vagy ha úgy tetszenék, 6 egymást követő esztendőre, kőzárverés utján a leg többet ígérőnek haszonbérbe fog adatni. Az árverés f. eszt. nov. 15ő napján fog az adonyi tisztartói hivatalban végrehajtatni, a szerződési pontok ugyanott eleve megtekinthetők — A bérleti szándéklók szokott bánatpénzzel megjelenni ezzel hivatalosak. 2—3

Tettes ns Somogy vármegye szolgálai ruházatok számára kívantató posztó, béllés s gomb mennyiség szokott mintá szerint u. m. vörös 563/4, világos zöld 123 rőf, sötét szürke 612/4 rőf, buza-virágszínű 413/4 rőf — tobákszínű 348 rőf — béllésnek vászony 1305 rőf. Ugy irószereknek nevezetesen 25 rizma posta-papírost — 109 cancellaria regest — 21 rizma concept — 1 rizma pakoló, 65 font spányol viasz — 10 kötet finom fekete írón — 25 rőf viaszos vászon szállítása jövő october hónap 1jére Kaposvárott áresőkentés utján határozottat, melly is közhírré tétetvén vállalkozók 300p. ft. bánatpénzzel ellátva meghivatnak. 2—3

csütörtök

Megjelenik telen, egy

talanu szerkes

FOGLAI

nevezések é cs. kir. foher radban. Bud közgyűlésé.

K ü l d

Franciaorsz czilia, Törö

Értési

M

Kop

esztér

hazánkra

Januárban

nádorát s

harcok b

rők nyug

31 órak

polgárain

szeretet,

tos szelle

nozhatlan

tessé. —

Ko

pap, mid

házi kört

kisérjük

va őt esil

anyaszen

buzgobb

meinek, r

fog a tör

Sol

leghűbb

mellynek

vényhozó

gyar a

szonyai k

vezetni s

lüketése

valóji, mi

ban s gy

De

az elhun

a kérielh

bástyát a

mény, h

házunkon

ből közb

tatni. —

A

nendő Es

és nyugá

porait!

Ó es.

a' köv. kan

nokká, Ha

h i e s Mh

biczi, Ho c

tét gorica

Mihályt vas

urbóczy, s

végre Ma r

p r á k Pál

tanítót a z

méltóztat

A' nm

nál megüre

bó József

Imre bogsa

minőségbe

uszoki kam

viczey Flóriá

mar, ispán

Az eg

kel tündökl